

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . 12 .
Pe o lună . . . 2 .

Anul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Prietinie și fraze.

După câteva luni de trăgănare, cabinetul Wekerle și-a înaintat demisia. Faptul acesta înseamnă o limpezire a situației politice ungurești. Prin plecarea dlui Wekerle dispare și coaliția, și se întunecă prietenia măiestrită și neînțeleasă dintre trei partide, cari în ascuns se dușmăneau de moarte. Acum mai rămân două drumuri, cari pot duce spre o liniștire, măcar aparentă, a vieții publice, punând capăt disordinii și nesiguranței de astăzi: se va chema la putere partidul cel mai numărös, în frunte cu d. Kossuth, sau se va numi un guvern imparlamentar, care ar avea drept urmare disolvarea camerei.

Oricum însă, o soluție definitivă a crizei actuale nu se poate închipui decât cu mijloace constituționale. Prin dispariția coaliției, singurul partid, care ar putea se guverna acum cu astfel de mijloace, e cel independist. Un program statornic partidul acesta n'are, și n'are nici pregătirea, care se cere neapărat dela un partid guvernamental. Dar prin numărul lor independiștii pot pretinde puterea. Și judecând după evenimentele zilelor din urmă, nu se pare tocmai exclusă o apropiere și o înțelegere, fie și temporală, între Coroană și partidul cel mai antidinastic.

În partidul acesta noi avem un om, pe care-l urmărim de multă vreme cu atenție. Este d. Justh.

Până dăunăzi d. Justh se înșirua printre luptătorii, al căror nume nu răsună departe peste hotarele partidului. Nouă ne este cu-

noscut de-abia de astă iarnă, când s'au ivit cele dintâi semne de nemulțumire în sinul coaliției. De atunci încoace influența d-sale a crescut repede. Prin radicalismul convingerilor și prin firea sa deschisă, aproape furtunoasă, d. Justh a știut să grupeze în jurul său un număr frumos de aderenți personali și politici, cari stăpânesc întreaga situație politică. Nu d. Kossuth și nici contele Apponyi, ci d. Justh este astăzi bărbatul cu mai multă greutate în partid. Și dacă va fi să ajungă independiștii la cârmă, e sigur că toată acțiunea viitorului guvern are să fie determinată de ținuta dlui Justh.

Izbânda asta pe noi ne interesează de aproape. Știm că împăcarea cu naționalitățile formează un punct însemnat din programul dlui Justh. D-sa a declarat în numărate rânduri, că e un aderent al votului universal, egal și secret, și că vrea o pace cinstită cu toate neamurile din țară.

Nu ne am îndoit niciodată în sinceritatea acestor declarații. Dar avem motive să ne îndoim în temeinicia lor.

Înainte dlui Justh s'au mai ivit și alți bărbați politici unguri, cari au căutat o apropiere și o împăcare cu naționalitățile. Ei au trebuit însă să se convingă repede, că în țara ungurească nu este teren destul de priincios pentru aceasta. Să ne amintim numai cazul bătrânului Mocsáry, care pentru convingerile lui oneste a trebuit să se retragă din viața politică, părăsit și uitat cu desăvârșire de numeroșii lui partizani de altădată. Mai mult chiar, fostul președinte al partidului independist ajunsese să nu mai

găsească un organ de publicitate unguresc, care să-i răspândească scrierile. Presupunând, că e pe deplin sincer, nu-l va aștepta și pe d. Justh aceiaș soarte, când va încerca să-și ducă la îndeplinire planurile de astăzi? Încă de pe acum a început presa să strige în contra d-sale. Ziarul imperialismului unguresc spunea dăunăzi că acela, care ar cuteza să întindă mână de împăcare naționalităților, s'ar găsi față în față cu întreaga ungurime. Va avea d. Justh curajul să ia lupta cu întreaga opinie publică ungurească de dragul unor convingeri trecătoare?

Dar acesta e numai unul, și poate cel mai slab dintre motivele, cari ne opresc să atribuim prea multă însemnătate declarațiilor d-lui Justh.

D. Justh vorbește în numele unei înfrățiri cu naționalitățile, fără să ne cunoască. D-sa nu și-a dat niciodată silința să se aprobe de noi, pe altă cale, decât în forma unor inspirații de club. Pe români îi judecă după țărani aceia plecați și credincioși de pe moșia d-sale dela Tornea, și după d. Niculiță Șerban, care l-a întovărășit la o vânătoare de urși, în munții Făgărașului. Poate ajunge atâta?

Credem, că dacă d. Justh ar fi avut intenții mai serioase, și dacă d-sa e în adevăr convins, că în țara asta nu se va face liniște, câtă vreme popoarele nemaghiare sunt nedreptățite, ar fi trebuit să ne arete un interes cu mult mai larg, și se caute cu mult, cu mult mai adânc în sufletul nostru. Pentru că, dacă țărani de pe moșia d-sale se îndestulesc cu o vorbă bună

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Poveștile luni.

De Gh. D. Mugar.

III.

Ziua hoinărisem într-o luntre cu pânze, pe coastele unei insule de pescari, pân' ce st. luri albe de paseri prinseră în ciocuri purpura asfințitului și o cufundară în mare. Apoi, obosit de soare și de sirocco venii pe-o ninsoare de lună în »Forum« de marmură al Veneției și mă tolăni pe trepte sub arcadele Libreriei.

Cerul era ca o păjiște de foc.

Un om din popor recita versuri din Tasso și marea asculta. Văzduhul era plin de sărutări.

O față descultă, svetă ca o grație, cu părul ca flacăra și stropi de foc în florile albastre ale ochilor, trecu pe lângă mine cu căldărușa de apă pe cap.

Mi-se părea că noaptea aceia o desprinsese dintr'un tablou al lui Veronese și-o trimisese să scoată apă din curtea Dogilor, ca să-mi dea să beau.

Un porumbel stingher, întors de lună de departe, se lăsa din sbor pe marginea căldărușei și bău și el.

Fata se opri în loc și cum sta așa în »Forum« părea o marmură măiastră, statuia unei muze pastorale, în lună.

Dupăce bău, porumbelul își scutură ciocul și

sbură obosit în turnul lui San-Marc. Fata se pierdu în mulțimea trecătorilor din piață.

Tremurând, luna pătrunse sub arcadele Libreriei și-mi zugrăvi o icoană clasică, inspirată poate de grațiosul »Forum« al Veneției.

«Ascultă, îmi zise ea vărsându și lumina pe marmura coloanelor. Veneam din Egipt unde un cor de fecioare aducea prinos de închinare la mormintele faraonilor. Pluții peste Nil, peste sfînxi și sfărâmături de coloane, peste palmieri, trecui marea peste vărfuri de catarge și intrai în Roma pe calea lui Apiu, luminând întoarcerea plugarilor din țaină.

În Suburra era larmă. Oratori de stradă, negustori vicleni, liberiși, cerșetori, acrobați, jidovi, catări, sclavi, sfășiau buna pace a Romei.

În amfiteatrul lui Flaviu sclavii pregăteau arena pentru o tragedie grecească. Nobilii treceau într'acolo în lectice bogate.

Cezarul visa în noaptea asta nu o apoteoză eroică, ci ochii unei slave din Bizanț.

În »Forum« pâlcuri, pâlcuri de oameni vorbeiau sgomotos.

Un om din popor recita o epodă înaintea unui zeu de marmură.

Artiștii urmăreau gesturile politice ale senatorilor.

Lecticele bitinienilor străbăteau mulțimea purtând în ele poezie și iubire.

Un gladiator bătrân admira o Veneră ciuntită.

Doi pedagogi se năcăjiau cu filozofia aburoasă a lui Platon și preoții își scărpinau barba în

semn de neîncredere. O față frumoasă cu amfura pe umăr și cu poala togei ridicată peste pulpa goală, trecu pe lângă ei ca o ironie. Un poet numai înțelese rostul filozofic a toate și coborând din templul lui Castor, plecă cu fata în grădinile lui Salustiu din Pincio.

Mecena trecu într'o bigă de ghirlande spre casa lui Varrone, în Esquilin.

Copiii matroanelor îl bătură cu flori din părul fecioarelor.

Ave Roma!

Capitolul era superb.

Aici se înaripa mândria și geniul roman și când sborul lor supunea slava, Roma era arbitru al Romei....

Trecui Tibrul și alunecai pe lanicul în grădinile Cesarului.

Fântâni, statui, falanster, arcade împletite în viță, fauni de piatră, boschete, stejari, dafini grecești, rodii, lămâi, leandrii, roze de mătăasă, crini și subț nimfa Aretusa o bancă de piatră înflorită de un meșter grec.

Frumos ca un zeu, într'o togă siriană, cu fruntea încununată de flori, Virgil sta acolo și primăvara în horbote strălucitoare de flori, sbură din umbra cărărilor, mișcă crengile, sfășia văzduhul și deschide cerul asupra Romei, peste munți, peste cetate, peste grădini, peste mare. Noaptea se umplu de iubire și sborul ei ușor ca suflarea unui copil, mișcă crengile, scutură florile, lumină apele, turbură inima.

Aulus păstorul cânta din fluiet unei nimfe de piatră și Virginia Capena, frumoasa grădinăriță, plângea în taină subț creanga unui dafin.

și cu o fărâmată de pâine, unui neam întreg nu-i poate ajunge atâta. Asta trebuia să o știe dsa.

Și d. Justh trebuia să mai știe, că nu toți fruntașii noștri sunt ca d. Niculiță Șerban.

În camera ungară sunt astăzi 24 de deputați naționaliști. Aceștia sunt cei mai autorizați reprezentanți ai noștri. D. Justh însă nu vrea să-i recunoască, și-aici e greșala dsale, pe care nu i-o putem ierta. Dsa a declarat odată, acum mai în urmă, că față de »agitatori« va trebui să se ia măsurile cele mai aspre. Cine sunt acești agitatori? Dacă agitatori sunt aceia, cari își apără limba și drepturile străvechi, atunci să o știe d. Justh că toți românii cinstiți din țara ungurească sunt agitatori. Și atunci d-sa înzadar mai caută să facă o împăcare dreaptă cu naționalitățile.

D. Justh ar trebui să înțeleagă, dacă e un adevărat bărbat politic cu ținte bine definite, că declarațiile dela club n'ajung dacă vrei să ferești popoarele. Dacă prin aceste crede că ne va putea captiva se înșală. D-sa să caute să se pună în înțelegere cu reprezentanții noștri din cameră, cari anume sunt trimiși să ne apere, și cari au încrederea noastră a tuturor. Și numai când îi va fi convins pe aceștia despre bunele d-sale intenții, poate aștepta dela noi să-l credem și să-l sprijinim.

Până atunci însă toate declarațiile d-sale, despre o pretinsă pace cu naționalitățile, ne par — fraze goale.

Un deputat ungar proclamă pe prințul Heinrich de Prusia rege al Ungariei. Un ziar din Budapesta anunță, că în timpul petrecerii prințului Heinrich de Prusia în Budapesta, un deputat ungar, kossuthist l-a aclamat: »Trăiască viitorul rege al Ungariei«. Prințul imperial s'a făcut că n'aude, atunci deputatul kossuthist l-a aclamat din nou. Scena aceasta a făcut o impresie penibilă.

Procesul antimilitariștilor cehi. Astă iarnă autoritățile austriace au pornit o goană sistema-

tică împotriva unei pretinse mișcări antimilitariste în Boemia. S'a făcut un mare număr de perchezitii și arestări între membrii partidului național-socialist al cărui șef e deputatul Klofac. Scopul goanei e de a dovedi că pe timpul conflictului austro-sârbesc, cehii au căutat să paralizeze puterea militară a Austriei printr'o propagandă antimilitaristă spre a ajuta Serbia. Procesul făgăduiește multe senzații. El se va desbata în 30 Iunie și în zilele următoare.

Francisc Ferdinand în România. M. Sa regele Carol a stabilit definitiv de acord cu primul-ministru, programul șederei la Sinaia a arhiducelui moștenitor Francisc Ferdinand. Arhiducele va sta, trei zile la Sinaia și va locui în apartamentul ocupat acum câțiva ani, la castelul Peleş, de către marele duce Vladimir. Apartamentul acesta este mobilat și decorat din nou. Serbările ce se vor da în onoarea înaltului oaspe, vor avea un caracter intim, așa că se vor da numai la castelul Peleş.

Situația politică.

Sfârșitul coaliției.

După o lungă și dureroasă agonie, coaliția a decedat întru Domnul. Au fost zadarnice toate silințele, toate lecurile și hapurile de întărire ale unor babe ca d. Wekerle, tote intrigile dlui Andrássy. Coaliția s'a stins de inaniție. A trăit destul, a trăit prea mult o alcătuire atât de pestriță, atât de pocită și hibridă, plină de contradicții *in adiecto*, o monstruoasă care pretindea a uni elementele cele mai eterogene, ca focul și apa.

Dar oare acumă când coaliția desparte elementele ei constitutive putea-vor să se desfacă și să se reconstituie în curățenia lor de mai înainte? Zadarnic încearcă dd. Justh, Holló și Batthyány să redea partidului kossuthist toată puterea curată a idealurilor kossuthiste, tot prestigiul de luptătoare pentru libertatea și neatârarea Ungariei. Credința asta a pierit până și în gândul celui mai naiv țaran ungar de pe pusta *Alföld*.

În rodii sticleau rubinele din trenele păunilor adormiți.

Naiadele se uitau în fântână cum le curgea apă din țife.

Un faun sglobiu culcase o nimfă pe o paște de romanițe și doi satiri priveau răsând dintr'un lăstar cu cuiburi.

Pe poteci nimeni, nici o umbră, nici o boare...

Două lebede numai sfășiau cu pieptul mătasa apei dintr'un bazin și țapul lui Aulus rodea vița arcadelor de pe terase.

Ce turburătoare sunt nopțile de Mai, când florile se scutură pe poteci, când razele se împletesc în crengi, când curge lumină pe ape, când fluierul cântă și tu ești singur!

În vinele tale curge atunci sângele faunilor senzuali, cari omoară nimfele de iubire.

Tot ce te atinge, te turbură: o creangă stropul de apă al fântanei, cântecul priveghetorei, freamătul aripelor, brațul scânteietor al Venerei de piatră, un fluier, o umbră, lumina...

Intinzi brațele, strângi o statuă la piept, îmbrățișezi copacii, îți smulgi cununa de pe frunte, sfășii purpura ce te acoperă, sdrobești lira de pietre, plângi, nimic nu te stăpânește... ești nebun.

Iubire!

Cât ești de puternică! Tu înfrângi și geniul!

Dacă inima ta n'ar arde, universul s'ar stinge.

Numai cultul tău e adevărat.

Fără tine, toate sunt păreri și mintea ta e nă-

[tângă.

Cu brațul peste marmura rece a băncei, fru-

mos ca un zeu al singurătății, Virgil căta din grădina Cesarului peste Roma superbă.

I-se păru că vede sclipind coiful lui Marte pe fruntea templului său. Pe Aventin văzu în vis cohorta virginelor secerătoare, împletind cununi de spic Cererei cu părul de aur. Văzu durmind grădinile Pallantiane, somnoroase ca bătrânii senatori ai Romei și visul centuriilor adormite în Castra Pretoria i-se zăgrăvi asupra taberei într'o slavă de foc.

Luminile din »Forum« ardeau ca un soare și de flacăra lor pâlăia Capitolul și coloanele palatine.

Din Pincio venia un freamăt de sărutări, de versuri, de cytere obosite — cuibul de dragoste al Romei. Femeile și fecioarele au făcut acolo pe poezi, Horațiu a cântat în grădinele Lucullane.

Plini de flacăra inspirației, ochii zeului se odihniră peste seninele culmi ale muntelui, în care visau grădinile lui Salustiu și Pompei.

Pe lănicul într'un rodii de foc, privighetoarea își sfășia pieptul de cântece, măiastră ca un Horațiu, îndrăgostită ca o nimfă.

Un trandafir se scutură pe fruntea bardului latin și pete de sânge licăriră pe togă și pe marmura de sub picioare.

Noaptea asta turburase toate.

Și cum cânta privighetoarea în rodii și țapul lui Aulus rodea un lăstar de viță la picioarele lui Virgil, bardul inspirat scria în minte o bucolică clasică.

Depart, într'un boschet galant, Aulus îi cânta din fluier, versurile ce scria.

Dar nici ei singuri dd. Kossuth și soții nu mai luptă pentru ea. Toată campania lor pentru bancă constituie în fond o părăsire a punctului de competență al kossuthismului: armata națională ungurească. Nici dd. Justh și soții nu pretind deci să redea partidului lor vechea strălucire de partid care întrupează idealul național unguresc în întregimea lui și toată acțiunea lor cuprinde în fond o nemărturisită tradare a acestui ideal.

Dar coaliția moare fără a-și fi făcut nici măcar datoria ei cea mai elementară. *Venind la putere, șefii coaliției au primit angajamentul cel mai formal în formă de acord secret cu coroana, de a introduce votul universal adevărat în Ungaria.* Oamenii ca Wekerle, Andrássy, Apponyi, Kossuth au iscălit un pact în acest senz, pact ale cărui stipulații au fost date în vileag de însuși unul din membrii guvernului de-atunci, fostul ministru Polónyi. Coaliția nu a împlinit angajamentul acesta și azi ea se distramă spre a scăpa de această neplăcută îndatorire.

În fața coroanei, în fața țării și-a popoarelor înșelate, în fața lumii întregi rămâne stabilit deci că coaliția și șefii ei s'au făcut vinovați de cel mai flagrant sperjur, de călcarea cinică și premeditată a unei datorii de onoare. Istoria va judeca și osândi definitiv această cea mai mare și mai obraznică pungășie politică din câte s'au văzut vreodată.

Demisiunea definitivă a guvernului.

Ieri d. Wekerle a fost primit în audiență la M. Sa împăratul. Oficioasele guvernului a anunțat că primul-ministru a prezentat M. Sale un raport, declarând că este dispus a primi cărma guvernului și a legiui reforma electorală dacă i-se vor acorda în schimb concesiile militare. M. Sa nu a primit propunerile dlui Wekerle. În consecință d-sa a prezentat din nou demisiunea guvernului întreg, rugând pe M. Sa să-l desărcineze cât mai grabnic.

M. Sa a amânat cu câteva zile hotărârea sa. Probabil noul guvern va fi numit în 3—4 zile.

Ce fel de guvern se va numi acumă? Nu se știe. În 3—4 zile însă deciziunea împăratului va pune un capăt acestei stări de nesiguranță și în timp de câteva zile criza se va hotărî fie în dreapta fie în stânga, fie în senzul unui cabinet Kristóffy-Fehérváry, fie în senzul unui cabinet Justh-Lukács-Kossuth. Toată sbuciumarea crizei se va condensa deci pe tărîmul acestor 3—4 zile.

Amănunte asupra demisiunii.

În audiența pe care a avut-o d. Wekerle a declarat M. Sale că după convingerea sa, criza nu se poate rezolvi fără concesiuni naționale ungurești. A mai adăugat că orice amânare nu poate rezulta decât o scumpire a prețului păcii.

D. Wekerle crede că timpul unui partid kossuthist nu a sosit încă și o încercare în baza acțiunii dlui Lukács nu poate să aducă decât noi încurcături.

Se spune însă că d. Kossuth a rugat pe d. Wekerle să propuie M. Sale numirea unui guvern provizoriu care să aducă noua lege electorală, pe a cărei bază să se aleagă o nouă cameră. Ea va hotărî pe urmă și asupra chestiilor naționale ungurești. D. Wekerle ar fi prezentat propunerea asta și M. Sa o studiază.

Discuții în clubul kossuthist.

În clubul kossuthist s'a format aseară un cerc în jurul contelui Apponyi. Se discuta situația politică. Ministrul era foarte indispus și măhnit pentru atacurile ce i-s'au făcut în unele ziare kossuthiste. D. Apponyi a declarat că situația e foarte îngrijitoare și tristă. Peste câteva zile Khuen-Héderváry va veni să ia puterea în mână. El va căuta să-și creeze un partid spre a-și da aparența unui regim constituțional.

A fost o greșală, a zis ministrul, de-a se afla vrășmășia dintre kossuthiști și 67-iști. Urmarea e, că vor urma experiențele anticonstituționale. Partidul se amăgește crezând că situația nu-i serioasă, dar ea e foarte gravă. Poate și eu voi fi vinovat, căci nu am combătut la început curentul pentru bancă.

Mai târziu Apponyi și Justh au avut o lungă consfătuire.

Printul de coroană și criza.

Momentul cel mai însemnat în complicatele faze ale crizei, a fost dela început și a rămas până acuma problema votului universal. Cei dela Viena, mai tari decât ori când, cer votarea lui urgentă. Celelalte schimbări vor veni apoi, cu necesitatea fatală — șovinismului unguresc. Căci votul universal, direct și secret, este cerut în prima linie de naționalitățile din Ungaria și este temut, mai mult ori mai puțin, de toți prietenii egemoniei politice maghiare cu drept cuvânt.

Dar cine mișcă în acest senz nefavorabil șovinistilor unguri firele crizei, care sunt la Viena și nu la Pesta? Răspunsul îl dau ziarele ungurești, oamenii politici mai vorbăreți ai maghiarilor, opinia publică din Ungaria și din Austria și pe lângă toate acestea — chiar și unele simptome politice foarte elocvente.

Alături de suveranul îmbătrânit al monarhiei, se găsește de la o vreme încoace, la orice moment politic grav, moștenitorul tronului, archiducele Francisc Ferdinand. Despre dânsul, se știe că în Austria este prietenul măturisit al marelui partid imperialist format de creștinii-sociali conduși de Lueger. Se mai știe că viitorul suveran al monarhiei vecine este prietenul tuturor naționalităților din Austria și din Ungaria. Deci nu poate fi prietenul egemoniei ungurești. De aceea îl și țin de rău ungurii, că ocolește Budapesta și că le închide orice drum spre conexiunile noi, pe care ar voi să le stoarcă de la Viena. În presa ungurească, archiducele Francisc Ferdinand a fost atacat de repețite ori ca dușman al ungurilor.

Șovinistii unguri au o adevărată groază de planurile sale ascunse. Naționalitățile toate îl așteaptă ca pe un Messia.

De câte ori presa maghiară mai prevăzătoare a încercat să arunce în public preținse declarații filo-maghiare ale archiducelui temut, ele au fost repede și categoric desmințite. Din contră, niciodată nu s'au desmințit svonorile că archiducele Francisc Ferdinand vrea dreptate pentru toate naționalitățile.

Iată deci care este izvorul misterios, de unde pornesc mereu evenimentele nefavorabile pentru șovinismul maghiar. Iată mâna tare sprijină cele mai nouă atitudini ale bătrânului monarch habzburgic...

În curând, vom primi la noi în țară, ca oaspe strălucit și mult dorit, pe energicul moștenitor al monarhiei vecine. În asemenea momente istorice, au de sigur, o mare însemnatate și pentru noi informațiunile de mai sus, pe care le avem dela un personaj în curent cu situația politică din Ungaria și Austria. (»Minerva«)

Din România.

Excursiunea familiei princiară în bălțile Brăilei. Luni dimineață A. S. R. Prințesa Maria și A. S. R. Prințepile Ferdinand au fost la Calla, o pădure în apropierea comunei Grupeni (Tulcea). De acolo au trecut în marele bălți ale Filipoiului, intrând în balta numită »Lacul lui Șerban«, unde au asistat la o vânătoare de pește cu năvodul. După aceea au împușcat stârci și bătlani. La orele 2 d. a. excursioniștii au plecat la canalul Filipoiului, vânând diferite păsări de apă, ca: pescari, lișițe, rațe sălbatice și altele. A. S. R. Prințesa Maria a luat mai multe vederi fotografice. Familia princiară a petrecut noaptea pe iacht, în apropiere de Tulcea, de unde își vor continua excursia în bălțile Tulcei și ale Sulinii.

Diplomatice. Pe ziua de 1 Iunie s'a făcut următoarea mișcare în corpul diplomatic:

D. Trandafir Djuvara, ministrul plenipotențiar, a fost numit trimis extraordinar al țării la Bruxelles.

D. Duiliu Zamfirescu, ministru plenipotențiar, secretar general al ministerului de externe, a fost numit reprezentant al României în comisiunea europeană a Dunărei.

D. Const. Diamandy, directorul afacerilor politice din ministerul de externe, a fost numit secretar general ad-interim al acestui departament.

În curând se va face o nouă mișcare în diplomație în care se va cuprinde și numirea unui ministru la Sofia și mai multe înaintări și transferări în personalul diplomatic al ministerului și al legațiunilor noastre.

Medicii români și congresul din Pesta.

Congresul universal al medicilor trebuie să se ție anul acesta la Pesta. Vecinii noștri se știe că obișnuiesc foarte mult a pofti, că încunjură pe oaspeți cu toate atențiile, că-și dau cele mai mari silinți de a fi plăcuți, ducând politeța până la curtenire, iar curtenirea până la lingușirea cea mai desgustătoare; se știe că ei întrebunțează cele mai perfecționate mijloace jidovești pentru a face pe vizitator să se înșele asupra mării pe care i-o scot înainte și cele mai înapoiate mijloace aziatice pentru a-i împiedica să vadă că este și altceva în Ungaria decât morgă aristocratică, pedantism funcționaresc și obrăznicie jidovească răsfățată cât mi ție de mare Noul Caanan.

Aveau să vie și medicii noștri. Și vă asigur că erau să fie bine primiți, cu acelaș lux de călăuzi, interpreți, de telefoane, automobile și banchete ca și ceilalți medici. Li-s'ar fi spus, de un autentic maghiar cu perciunii tăiați mai ieri, că oaspeții români n'au a face de loc, dar de loc, cu acei inculți valahi din regatul unguresc, cari n'ar putea să aibă măcar îndrăzneala de a se numi cu falnicul nume latin al romanilor. Și li-s'ar fi adus felicitări pentru că România e o țară de o singură nație și un singur graiu. Ițic Hunyady di pi Buppest ar fi fost în stare să uite chiar un moment suferințele lui Burăh Făgurescu di pi Bukarest.

La urma urmei, știința n'are patrie, dlor, cum spunea d. Haret în cameră mai alaltăieri și ieri chiar, unui redactor de cinci parale cu tiraj, automobil și premii, un medic vestit. S'au găsit însă alți medici români, în comitetul nostru, cari și-au adus aminte de soția de deputat român care era să intre în temniță, făcând safteaua unei

inchisori nouă-nouțe, cu secție de »nöknek«, pentru că săvârșise marele păcat de a sfătui pe copiii satului unde avea moșia, să vorbească românește și de a fi întâlnit un învățător mișel, mincinos și lingău care a pârît pe »trădătoare«. Să treci pe lângă celula penală în care și-ar fi făcut osânda o femeie din clasa înaltă a românilor de dincolo, vinovată de lipsă de patriotism și să intri în saloanele de gală ale ospitalității apăsătorilor, era prea de tot. Chiar și oamenii cari n'au o noțiune cu totul clară a unor imposibilități și datorii, simt anume fiori. Astfel dr. Toma Ionescu a putut să declare că, măcar pentru d-na Vlad, medicul noștri nu merg la Pesta. Și o țară întreagă, un neam întreg au aplaudat declarația.

Peste capul procurorilor și al miniștrilor cari i-au asmuțat, Francisc Iosif, regele, s'a simțit el destul de împărat pentru a grația pe osândita care nu ceruse grație și nu va mulțumi pentru grație? Nu. Ministrul de justiție din Pesta a cerut grațiarea pentru a opri tribunalul conștiinței publice europene de a osândi la rândul său pe acei cari osândiseră pe doamna Ana Vlad. Cauza abținerii medicilor români ar fi dispărut cu aceasta. Dar cetesc că ei totuși nu se vor duce.

Și e firesc să nu se ducă! Anume licăriri de conștiință aduc, în chip firesc, altele, și mai puternice. Acuma văd medicii noștri că starea românilor de dincolo nu e o chestie veche, peste care ar fi putut trece, ci este chestia totdeauna nouă, ce nu se poate uita. Sunt vechi rănilor care s'au închis ori rănilor care putrezesc: aceasta însă, dlor medici, e o rană vie, din care curge sânge curat și cald, neconținut, neoprit, pârind criminali și cerând dreptate împotriva lor.

Și voi nu puteți strânge mâna pe care este acelaș sânge, ce pârște și cere dreptate.

(»Neamul Românesc«).

N. Iorga.

Din Străinătate.

Dizolvarea camerei germane. În sferele politice din Berlin se menține știrea că împăratul Wilhelm proiectează dizolvarea camerei germane. Cauza e faptul că majoritatea camerei, compusă din agrarieni conservatori, »Junker«-ii germani, plus centrul catolic nu vrea să adopte noile impozite în sumă de 500 de milioane. Impozitele s'ar pune mai ales pe succesiune, ceea ce ar atinge grav interesele »Junker«-ilor. Cancelarul Bülow ar fi convins pe împăratul că noile alegeri ar putea aduce o majoritate mai docilă. Dreptul dizolvării nu revine însă împăratului și cancelarului, ci consiliului federal (Bundesrat) cu consentimentul împăratului.

— **Protestări socialiste contra vizitei țarului.** Consiliul municipal din Equerdreuville, de lângă Cherbourg, (Franța), compus în cea mai mare parte de lucrătorii arsenalului, a protestat în contra vizitei țarului Rusiei la Cherbourg, invitând populația orașului să se abțină dela orice manifestație de simpatie pentru țarul Nicolae.

Tinerii turci în pericol. »Morgenpost« din Berlin anunță că domnia tinerilor turci este amenințată de »Uniunea mo-

Iți cade părul??? N'ai decât să folosești **spiritul pentru păr, »Petrol«** a lui **Kulka** care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătrefei. —

După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o esplicare în limba română 2 cor.

Pistruii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățenie a feței se depărtează și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui **Kulka** Prețul unei tegle 1 cor. **Săpun de crin** 1 cor. **Pudră de crin** în toate colorile 120 cor. Preparate cosmetice de prima calitate. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta dela farmacia la **»Vulturul negru«** a lui **Kulka Emil** din **Timișoara-Cetate** Nr. telef. 645.

hamedanilor», în care s'au înscris foarte multe persoane marcante din Constanti-nopol.

Regele Petru dorește expatrierea lui Gencici și Mașin. Se anunță din Belgrad că regele Petru voinde a pune capăt conflictelor dintre conspiratori și prințul Gheorghe, ar fi oferit fostului ministru Gencici și colonelului Mașin câte 100.000 de dinari dacă se vor decide să părăsească Serbia, deoarece prințul Gheorghe a refuzat să plece în străinătate. Gencici și Mașin au convocat o întrunire a conspiratorilor, căror le-au adus la cunoștință oferta regelui. Conspiratorii au hotărât să respingă propunerea și să continue a combate pe prințul Gheorghe. »Wiener Allgemeine Zeitung« consideră această știre ca o simplă invenție, știut fiind că Gencici e milionar și că colonelul Mașin s'a retras de mult din serviciul statului.

Inmormântarea lui Dr. Aurel Murășianu.

Astăzi a avut loc în Brașov înmormântarea lui Dr. Aurel Murășianu, cel mai bătrân și cel mai respectat dintre muncitorii presei românești din Ungaria. În mormântarea a fost impunătoare și demnă de acest bărbat. Clubul deputaților naționali a fost reprezentat prin patru membri ai săi, deputații Maniu, Vaida, Lucaci și Vlad. Ca o frumoasă dovadă de iertătoare împăcare cu mortul care din convingere curată și bună a combătut activismul, deputații activiști au crezut de datoria lor de a-și depune obolul de admirație și închinare aceluia care a lucrat totuși călăuzit de aceleaș sentimente și acelaș ideal ca și ei: dragostea și înălțarea neamului românesc. Doliul s'a manifestat foarte frumos (cu o excepție) prin participarea tuturor românilor din Brașov, a țărânimii și locuitorilor din mahalalele românești ale Brașovului.

În acelaș loc unde doarme bardul redoseptării noastre Andrei Murășianu, a fost coborât în țărîna alături de unchiul său și Dr. Aurel Murășianu.

Fie ca jertfa ce a adus prin viața sa pentru neamul întreg să nu fie zadarnică!

Condoleanțele.

Din toate părțile Ardealului, Ungariei și României au sosit ieri și astăzi numeroase condoleanțe telegrafice, în cari se exprimă profunda durere ce s'a resimțit pretutindeni, unde a pătruns vestea despre moartea lui Dr. Aurel Murășianu. Ziarele fraților noștri din regat aduc fotografia defunctului, însoțindu-o cu date amănunțite biografice și arătând marea pierdere ce a suferit-o neamul românesc prin moartea lui Aurel Murășianu.

Iată câteva telegrame.

Sibiu. Participând și eu la doliul cauzat de încetarea din viață a demnului d-tale soț, rog cerul să-ți aline marea durere.

Meșianu mitropolit.

Sibiu. 22 Iunie. Trimitem sincerele noastre condoleanțe la sicriul neobositului luptător al culturii românești.

In numele comitetului central al «Asociațiunii»: *Iosif Sterca Șuluțiu.*

Cehul-Silvaniei. La decedarea prea meritatului bărbat român vrednicul soț al d-voastră, întreaga națiune română participă. La marele doliu implorăm dela bunul Dumnezeu mângăiere pentru națiune și familie. *Pop de Băsești.*

București. Deplângem din suflet pierderea scumpului d-voastră soț și a marelui luptător neobosit al cauzei noastre naționale. Dumnezeu să vă mângăie în această mare durere.

Dr. T. Mihali și soția.

Sibiu. Trecerea la cele eterne a bravului Dumnia-Voastră soț, a întregului bărbat și neînfrântului anteluptător național, a bunului meu amic Aurel m'a consternat adânc. Dumnezeu vă dea putere a suporta aceasta grea lovitură a sorții având mângăierea că doliul Domniei-Voastre este doliul întregului popor românesc.

Parteniu Cosma.

Sibiu. Regrete adânci la moartea nemuritorului Dr. Aurel Murășianu. *Silvestru Moldovan.*

Budapesta. (Telegramă adresată redactorului V. Branisce). În calitate de fost colaborator intern pe lângă Aurel Murășianu, timp de 6 ani și în două rânduri, — te rog să primești sincere condoleanțe și să le transmiți și familiei cu trista ocaziune a morții bărbatului distins.

Augustin Paul.

Blaj. Trimitem și noi doliul adânc simțit al inimelor noastre tinere la groapa decanului gazetăriei ardelen.

Teologii români din Blaj.

Lipova. Plângem cu d-voastră pentru pierdere a celui ce a fost și al nostru al tuturor,

Virgil și Victoria Onițiu.

Caransebeș. Deplângem căderea stegarului nostru, rugând să vă servească de mângăiere participarea întreg neamului românesc la nemărginita d-voastră durere.

Dr. Valeriu Branisce, Dr. Petru Barbu.

Sibiu. Profunde condoleanțe pentru marea pierdere națională.

Dr. L. de Lemenyi.

Deva. Nemăngăiați trimitem lacrimile noastre la racla marelui fiu al neamului.

Francisc Hosszu Longin și soția.

Deva. Primiți condoleanța noastră adânc simțită. Dumnezeu vă dea tărie la suportarea groaznicii lovituri primite și de bietul nostru popor întreg, al cărui apostol a fost nemuritorul Aurel.

Familia Dr. Alexandru Hoszu.

Lugoj. În fața cosciugului neînfrântului luptător național cuprinși de durere, ne rugăm ca Dumnezeu să vă mângăie pe d-voastră și neamul.

Familia Dobrin.

Fălticeni. Rog primiți sincere condoleanțe pentru ireparabilă pierdere a celui mai statornic și vrednic luptător și jertifitor al cauzei românești.

Alex. Lăpădatu.

București. Sincere condoleanțe.

Teodor Nica.

București. Cu inima pătrunsă de durere plângem moartea iubitelui nostru unchi și a neprețuitului d-tale soț. Dumnezeu să te întărească pentru copiii d-tale.

Valeria și Nicolai Moroianu.

București. Impărtășind adâncă durere pentru pierderea ilustrului repausat, rog primiți sincere condoleanțe.

Generalul Stoica.

București. Societatea »Carpații« exprimă profunda sa durere pentru pierderea ireparabilă a lui Aurel Murășianu, apostol și luptător neobosit al mult încercatului popor român din Ardeal și țara ungurească.

Președintele Tzetzu.

București. Indurerăți de nenorocirea ce vă lovește, vă rugăm să primiți părerile noastre de rău.

Alise și Petre Sturza.

Vălenii-de-Munte, 22 Iunie. În numele Ligei Culturale, rog primiți condoleanțe pentru pierderea soțului dv., un român care și-a făcut datoria.

Iorga.

Budapesta. Deplângem împreună cu voi moartea nestorului și fruntașului nostru. Familiei condoleanțe din inimă.

Redacțiunea ziarului »Lupta«.

Sibiu. Deplângem moartea prea timpurie a Nestorului nostru.

Redacția »Țara Noastră«.

Blaj. Regretăm din inimă pierderea nestorului ilustru al ziaristicii române, pomenirea lui fie veșnică.

»Unirea«.

Au mai sosit telegramele dela Emanuil Ungureanu (Timișoara), Dr. Nicolae Oncu (Arad), Popa și Clinciu (București) Dr. Onișor (Bistrița), Bogdan-Duică (București), Ștefan Mihăileanu (București), Grădișteanu (București).

Anunțul funebru al »Gazetei«.

Dr. Aurel Murășianu proprietarul și directorul »Gazetei Transilvaniei« după o neobosită și desinteresată activitate ziaristică, dedicată cauzei naționale române și luminării poporului românesc, a închis ochii pe vecie Duminecă în 7/20 Iunie la 6 ore p. m. în etate de 62 ani.

Inmormântarea mult iubitelui nostru răposat se va face Miercuri în 10/23 l. c. la 4 ore p. m. în cimiterul capelei române din Groaveri. Cortejul va porni dela locuința răposatului, Târgul Inului Nr. 30. În veci amintirea lui! *Brașov,* 8/21 Iunie 1909.

Membrii Redacției și Administrației »Gazetei Transilvaniei«.

Condoleanțele — procurorului.

»Gazeta« de azi încadrată în negru pe pagina întâie, este silită să publice pe pagina a doua un act de condamnare în limba ungurească, prin care se confirmă osânda de 3 luni și 240 de cor. a d-lui Victor Braniște. În clipa asta a morții luptătorului, proza ungurească a procurorului ne sfășie și revoltă cu putere îndoită.

»Gazeta Transilvaniei« despre Andrei Murășianu.

Cînd avea să reprezinte drepturile poporului său, el nu știa, ce însemnează șovăirea. Peste tot se înfașea cu fruntea înălțată, adînc convins de dreptatea cauzei, ce o reprezenta, și această ținută bărbătească trebuia să impună și străinilor.

Și această bărbăție i-a făcut cu puțință lui Aurel Murășianu păstrarea consecinței în toate acțiunile sale politice. Atitudinea luată la începutul carierei sale de ziarist a păstrat-o fără abatere pînă la clipa, cînd a închis ochii pe vecie.

În chestiunea națională el nu cunoștea oportunist. Programul național din a. 1881, la fixarea căruia contribuise și el, era pentru dînsul sfînt și cerințele cuprinse în acest program le privia de minimumul pentru asigurarea existenței noastre naționale.

De aceeași apăra cu atîta cerbicie păstrarea lui nealterată.

Multora, poate, li-se părea această stăruință intrarșigentă ca încăpăținare. Era însă o încăpăținare m-vată. Față cu un adversar obstinat tu trebuie să fii și mai hotărît, căci altfel, cedînd cît de puțin, cauza ta dela început e pierdută.

Convingerea aceasta o avea Aurel Murășianu, și toată ținuta sa în viața publică izvora din această adîncă convingere.

Consecința aceasta de fier dovedește, că răposatul era un adevărat caracter politic, iar nu o frunză plutoare, pe care undele apei o pot suci în toate părțile.

Murășianu pe raclă.

— Prin telefon dela trimisul nostru special. —

Brașov, 23 Iunie. Dimineața o ceață ușoară coboară de pe Tîmpa. Razele soarelui revarsă o lumină palidă peste coperișele țuguete ale acestei cetăți vechi, care atît de îndărătnic își păstrează înfașurarea ei istorică, de veacuri. În șirul de clădiri de pe piață, înoite în anii din urmă, vechea casă a lui Murășianu se pitește smerită, apăsată pare-că de jalea ce ocrotește astăzi.

O flamură neagră arborată pe coperiș indică abea acest loc spre care azi sboară gândurile de durere ale unui neam întreg. Curtea e îngustă și lungă, localul redacției e tocmai în fund. Sgomotul câtorva zidari cari fac reparații contrastează și jignește solemnitatea jalei ce înfioară sufletele celor ce vin să-și ia rămas bun dela neuitatul Murășianu.

Catafalcul.

Locuința unde cadavrul este așezat la etajul I. spre stradă. În liniștea odăii unde se află racla doar pâlăitul lumânărilor se aude. Catafalcul răsare încadrat în giulgiu de mătase și flori din te draperiile negre. Bătrânul Murășianu doarme liniștit și blând. Moartea i-a crispat în jurul buzelor acel zîmbet de ghiață care înfioară și cutremură prin năpătrunsul înțeles ce ascunde. Ochii închiși au căzut adânc sub fruntea frumoasă, boltită. În jurul frunții par'că tremură în raze supranaturale o aureolă de biruință. Coșciugul e bătut întreg cu frunze de stejar. Doi lauri vii sunt așezați alături de catafalc. Sosesc cununile. Din marele lor număr remarc una de lauri vii cu frunță albastră și inscripția: *Scumpului și neuitatului nostru director și patron. Redacția, administrația, tipografia și librăria »Gazetei Transilvaniei«.*

Alta poartă inscripția: *Scumpului nostru tată Aurel și Lenuța.*

O mare cunună de lauri a fost depusă de reprezentantul »Tribunei« având inscripția: *Distinsului publicist Dr. Aurel Murășianu, ziarul »Tribuna«.*

Neconținut sosesc alte cununii.

Aflu că atât preoții uniți în frunte cu părintele canonic Bunea cât și preoții ortodoxi au cerut prin telegraf învoierea mitropoliților respectivi din Blaj și Sibiu ca să se facă slujba împreună. Până în clipa asta însă încă nu a sosit răspunsul dorit dela nici un mitropolit.

Ceia ce mă izbește însă e faptul că doliul nu se manifestă în măsură cuvenită. Afară de clădirea »Gazetei«, numai cazinul român din loc a mai arborat steagul, pe când noi știm că mai există aici un număr mare de școli primare și secundare, bănci, epitrepii și mulți particulari români în Brașov. Lipsa asta de pietate e jignitoare și rușinoasă.

Inmormântarea.

— Prin telefon dela trimisul nostru special. —

Brașov, 23 Iunie. La ora 4 după prânz pornește cortelul funebru. Doi cu doi, într'un șir fără sfârșit. Când carul cu sicriul marelui mort a ajuns în Groaveri, șirul celor ce-l petreceau la locuința din urmă de-abia se rupea în fața redacției. Lume neobișnuit de multă de pretutindeni. Brașovul românesc întreg, cărturarii și țărani din Scheiu, în haine albe și curate, de sărbătoare.

Printre cei veniți de departe însemn pe dd. Vasile Lucaciu, Iuliu Maniu, Al. Vaida și Aurel Vlad, deputați în camera ungară, Augustin Bunea, canonic (Blaj); Dr. Ilie Dăianu, protopop (Cluj); Dr. Aurel C. Domșa, redactorul »Unirei« din Blaj; I. Hossu Longin din Deva, Dr. V. Porușiu din Cluj, Ariton Papiu din Blaj, Matei Voileanu, asesor consistorial în Sibiu, Anton Bacalbașa, ziarist din București, reprezentanții mai multor corporații și trimișii tinerimii.

În urma mortului, un car încărcat cu cununii, peste cari filfăiau panglicile negre și albe, cu inscripțiile diferitelor societăți și singuratici 8 cununii sunt împodobite cu tricolorul nostru.

În fața mormântului a vorbit întâi părintele canonic Bunea din Blaj. În termini aleși, și calzi și cu o logică pătrunzătoare, părintele Bunea trimite în numele tuturor românilor cel din urmă salut lui Murășianu. În numele deputaților vorbește, cu un având larg și cu glasul vibrând de emoție, părintele Lucaci. În numele ziaristilor de dincoace și de dincolo de munți, d. Anton Bacalbașa. Pe urmă în numele »României June« din Viena, d. Coriolan Pop, iar d. Al. Bogdan, în numele societății studențești »Petru Maior« din Budapesta.

Deosebit de frumoasă și de mișcătoare a fost scena, când deputații noștri naționali s'au plecat

asupra sicriului, ca să-și ia pentru totdeauna rămas bun dela acela, care o viață întreagă a muncit cu condeiu pentru aceeași cauză mare și sfântă.

Raport amănunțit vă trimit prin poștă.

Spovedaniile unui om de azi.

Calități și defecte.

Fiecare om își creiază filozofia, după împrejurările în cari trăiește. A-ți impune păreri tale înseamnă a fi egoist și irespectuos. Nu-mi voi permite nici odată să fac observații unui mare artist sau unui milionar care disprețuește poporul și nici nu voi întemnița pe muncitorul care-și cere drepturile. Păreri ale unui om, oricare ar fi el, trebuie luate în seamă, fiindcă prin gura lui, vorbește o generație sau o clasă de oameni. Nimeni nu ține în mână cumpăna dreptății, deși ni-se pare că purtăm toți facla adevărului. Nu trebuie mult bun simț ca să crezi că și rivalul tău poate avea dreptate. Dreptate are fiecare om. Nedreptățiți nu există. Cine va judeca astfel, va recunoaște că e ușor să respecti și defectele altuia. O viață risipită printre tot felul de oameni, te va face să ierți pe oricine, să îndreptățești pe fiecare. Justiția ar achita astăzi pe Rascolnikof al lui Dostoiewski, dar omul modern, care a precedat întotdeauna progresele justiției, trebuie să ierte și pe alții, a căror îndreptățire strigă mai puțin. Dar fiindcă nimeni n'are dreptul de a ierta, are datorința să respecte.

Să respecte pe vițioși, să-i înțeleagă, fiindcă toți suntem victimele unor puteri misterioase, cari se transmit din generație în generație și ne conduc. Reacțiuni neprevăzute, schimbă felul de a fi al unui strănepot, împrejurări străine de voința noastră ne influențează. Forțele oarbe ale naturii nasc genialități și oameni de nimic. Să ne închinăm geniului și să nu ne uimească vițiosul. Cel care-și pierde nopțile în desfrâu, răzbună un neam de oameni cuvioși, iar bețivul caraghios înecă vr'o dragoste.

Ne e scribă de omul care se lasă călcat la orice pas, își ține fruntea la pământ și lingusește. Dar să ne gândim că e sărac, că ondulările caracterului său privesc un viitor nobil. Când ai ce mânca e ușor să fii demn și să-ți ai păreri tale.

Învăță-te muritorule, să nu-ți judeci aproapele decât atunci când piinea cea de toate zilele nu-l mai îngrijorează. Numai atunci vei vedea dacă bunătatea lui de pîn'acum a fost bunătate, și dacă spinarea lui e îndoită din naștere sau numai sub apăsarea clipei. Iar pînă atunci, socotește-l ca pe un frate al tău nenorocit, — și respectă-i nenorocirea. Neg.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 23 Iunie n. 1909.

— D. Seton Watson spulberă o minciună unguerească. Ziarul »Magyar Hirlap« publică următoarea declarațiune:

Onoratul D-voastră ziar afirmă în numărul său dela 13 Iunie într'o convorbire dintre d. Ioan Slavici și mine, că așa fi constat că »iredentismul cucerește tot mai mult țărîm nu în România numai, ci și în Ardeal. Vă rog să binevoiți a publica în onoratul D-v. ziar că aceasta se împotrivesc cu adevărul și eu nu am afirmat-o și nu se găsește nici în comunicatul acela. R. W. Seton Watson.

— Prigonirea nemților bănățeni. Dăunăzi am publicat părerea dlui Lutz Korodi din Berlin care crede că prigonirea împotriva mișcării naționale germane a mai slăbit. D. Korodi e un naiv care a judecat după aparența unor întâmplări. Dovadă faptul că Curtea de casație a casat hotărîrea tribunalului de-a nu pune sub acuză pe d. Victor Orendi-Hommenau pentru niște

articole apărute în »Deutsch-ung. Volksfreund« ziarul naționalist german din Timișoara. D. Orendi va fi pus deci din nou sub acuză și va vedea probabil temnița împreună cu colegii săi români.

— Mistral decorat cu o medalie românească. M. Sa regele Carol al României a acordat celebrului poet provansal, autorului »Mireiei« Frédéric Mistral medalia »Bene Merenti« clasa II.

— Catedre vacante la liceul din Năsăud. Ni-se scrie, că administrația fondurilor grănițerești din Năsăud a hotărît să publice concurs pentru ocuparea următoarelor catedre dela gimnaziul de acolo: catedra de română-latină-istorie, de științele naturale-geografie și de religie gr-cat. Concursul va apare în foaia oficioasă și în »Revista Bistriței« dela 1 Iulie n. Petițiile se pot înainta până în 6 Iulie n. a. c. Cei interesați pot cere informații și dela administrația fondurilor.

— Pentru Ion Creangă. Revista literară »Ion Creangă« din Bârlad a deschis o listă de subscripție, în vederea ridicării unui bust în acel oraș marelui scriitor popular Ion Creangă.

— Știre personală. Cetim în ziarele din București că archimandritul Dionisie, starețul mănăstirii Sinaia, a fost supus la Viena unei operațiuni de ochi care a reușit perfect. Distinsul archimandrit se află la sanatoriul »Dr. Anton Loew« și a fost operat de profesorul Dr. Fuchs. Archimandritul Dionisie se va întoarce la Sinaia în ziua de 18 c.

— Timp de 50 de ani cavalerul ordinului Teresian a fost baronul Fejérváry, căpitanul gardei de trabanți unguri. Ieri după prânz bătrânul general a fost în Viena ca oaspetele împăratului. La gară el a fost așteptat de un echipaj dela curte și a fost dus la »Burg« unde au fost aranjate apartamente strălucite pentru el. În aceste apartamente generalul va primi, în ziua jubileului de 50 de ani de când poartă marelui cordon al ordinului Teresian, deputațiunile armatei. Un dineu de gală se va da mâine la curte. Toată generalitatea este invitată. Serbarea, deși va avea un caracter militar, totuși nu va fi lipsită și de o notă politică în împrejurările de azi ale crizei ungurești.

— O alegere potrivită. În 7/20 Iunie a. c. în comuna Măderat a fost o îndoită sărbătoare pentru că membrii sinodului parohial din Măderat au știut să răsplătească munca cinstită a învățătoarei lor d-șoara Hersilia Cădăriu.

În ziua numită eșind onoratul domn protopop la fața locului pentru conducerea alegerii se vedea pe fețele tuturor marea însuflețire ce izvoarește din convingerea, că aiei să săvîrșește o faptă bună, un act de datorie și de recunoștință totodată. De recunoștință, pentru că sunt rare acele cazuri unde poporul știe să răsplătească devotamentul, zelul și munca cinstită cu atîta dragoste și însuflețire ca măderățanii.

Cetindu-se lista competentelor pentru postul de învățătoare, poporul, cu un glas a aclamat aleasă pe învățătoarea substitută d-șoara Hersilia Cădăriu. Bucuria a fost mare de o parte, pentru că s'a dat satisfacție pentru preterarea de acum sunt 4 ani, iar de altă parte s'a reparat o greșeală ce atunci s'a comis. Măderățanii pot fi mîndri de alegerea făcută, căci alegînd pe d-șoara H. Cădăriu s'au știut ridica deasupra intereselor egoiste, urmînd scopul ca creșterea fetițelor lor să o pună în mîni măiestre. Străinul.

— Logodnă. D-șoara Ersilia Ștefu învățătoare, (Cuvin) fiica dlui inv. Nicolae Ștefu din Arad și d. Radu Ursu bărbier (Arad) logodiți.

— Sinodul diecezan sârbesc din Timișoara s'a întrunit ieri supț președința episcopului Dr. Gheorghe Letici. A făcut mare impresie că sinodul a anulat un număr mare de mandate ale deputaților din Chichinda-mare.

— Secția Tășnad a »Asociațiunii« își va ține adunarea ei generală în ziua de 12 Iulie st. n. Se vor ține două conferințe și se va da un concert compus din bucăți muzicale românești.

— Procesul ziarului »Slovensky Tyzdenik«. Tribunalul din Budapesta a condamnat pe d. Milan Lichard, redactorul ziarului »Slovensky Tyzdenik« la 600 cor. amendă în bani și 200 cor. cheltuieli de proces pentru că ar fi calomniat pe un sergent-major de jandarmi.

„Sentinela”

instituit de credit și economii ca societate pe acții în SATUL-NOU (Révaufalu) cu filiala în Săn-Mihailu.

Efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri plătește 5% interese și 10% dare după interese. — Prospect pentru noua emisiune de acții, pentru acționari cu 110, iar pentru neacționari cu 112 cor. se pot cere dela direcțiune.

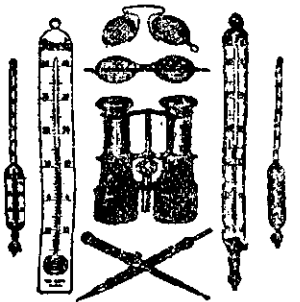
Satul-Nou, în 7 Maiu 1909.

Direcțiunea.

PETRY ÁRPÁD

orologier și mehanic

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi ut 3.

Recomandă atelierul său bogat de orloage, instrumente optice și de fotografiat; ține în magazin cele mai bune orloage, ochelari, ochilane, termometre, barometre, gradator medical pentru căldură și ferbințala, gradator

— pentru spirt și aier, — precum și tot felul de articlii pentru fotografiat și primește repararea tuturor lucrărilor ce se țin de branșa aceasta cu prețuri ieftine pe l. garanția.

Deschidere de cârciumă!

Aduc la cunoștința on. public, că am preluat

cârciuma

din palatul contelui Nádasdy Szabadság-tér 20 în Arad și voi conduce-o singur mai departe. Totdeauna mă voi îngriji de mâncări și beuturi excelente.

Roagă binevoitorul sprijin

Kravár Imre.

Deja s'a deschis

în Arad, Andrassy-tér Nr. 20

(lângă otelul Central)

— — — filiala — — —

primei fabricice de umbrele din Timișoara

unde se pot căpăta cu prețuri foarte moderate umbrele și ploiere foarte simple și elegante acomodate pentru hainele de cele mai diferite colori. Tot aci se mai pot căpăta și procura corsete moderne franceze, cu prețuri moderate, pentru haine „Princesse”.

Roagă binevoitorul sprijin

Merkler Soma.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

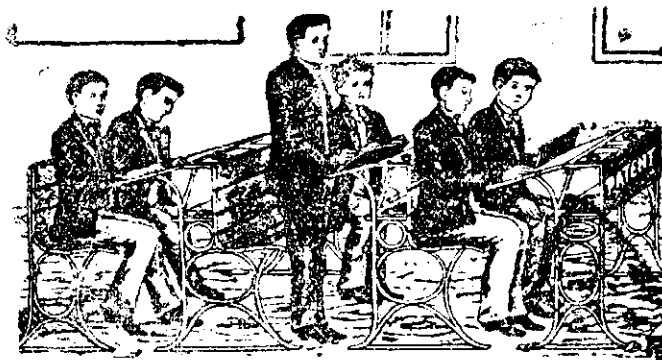
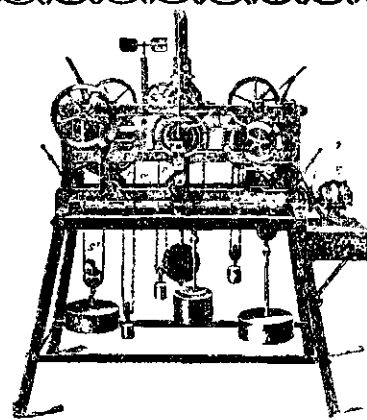
— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă indeosebi cele mai perfecte **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă. Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

și a on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.** Pregătește clopote în rețnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezășie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăți în rate. BUDGET GRATIS.

Cele mai moderne **mobile de fier și aramă** și cele mai practice **bănci higienice de școală** și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

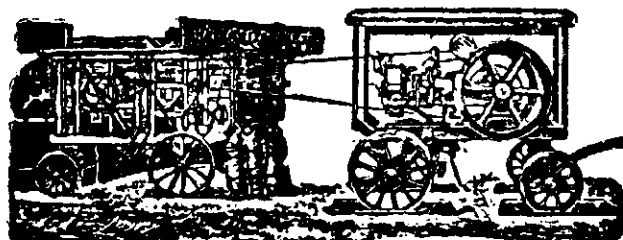
— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Prima firmă de motoare sudungară.

Schmerek și Szabó

© © Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare mânate cu ulei brut, benzin și cu gaz de prima calitate, precum și ori-ce articlii tehnici, uleiuri instrumente și mașini. Primește instalație de mori pentru măcinat. - Atelier de reparat propriu!

Catalog de prețuri se trimite gratuit și francat. —

Telefon 275.

Var ieftin!

In magazinul de var a lui

Vas és Társsa

comercianți de materii de zidit

ARAD, BOROS BENI-TER 6

(vis-à-vis de moara Széchenyi).

se mai poate căpăta încă câtva timp

var ieftin

100 chlgr. l fl. 70 cr.

Telefon 275.

Col din Alu atelier de pietri monumentale aranjat
cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente
și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszében, Déva și Bánpatak.

Băile dela Geoagiul-inferior (Algyógy).

În comitatul Hunedoarei, înconjurată de păduri seculare, scutite de vânturi și praf, climă moderată, stațiune balneară și climatorică, cu nenumărate scâlzi calde naturale (32-90°C), cu izvoară de apă vindecătoare de beut, ape minerale calde de conținut feruminoasă, acid carbonic și sulfuroase. — Solul e foarte acomodată pentru pregătirea de băi de nămol. Aceste băi sunt neîntrecute mai ales: la slăbirea nervilor, nervositate, reumatism, la boalele de piele și os, precum și pentru ajutarea absorbției asudărilor ferbinți, învechite, la boalele femeiești, — de splină, și beșică, de stomac, intestine, fiere, gălbănare, etc.

Deschiderea festivă la 20 Iunie a. c.

Sezonul s'a început, și durează până la 1 Sept.

Parc admirabil, umbros, odăi foarte salubre (120-4 cor. pe zi, restaurant de primul rang (pensiune 6 cor. pe zi), medic în permanență, orchestră, sală de dans, loc pentru tenis, cuștărie acoperită, ziare cotidiene, etc. stau la dispoziția publicului, la începutul sezonului și la sfârșit reducere de 50% din prețul odăilor.

PROSPECT detaliat trimite gratuit

Administrația băilor în Geoagiul-inferior.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

Ghete de șevro pentru domni . . .	K 11'—
„ „ box „ „ „ „	K 11'—
„ „ șevro pt dame cu bumbi	K 10'50
„ „ „ „ cu șirete	K 9'50
Jumătăți de șevro pentru dame . . .	K 8'—
Ghete tari de muncitori dela . . .	K 6'80
Ghete de copii dela	K 3'—

Material de I-a clasă.

Nu mai sunt bătăături! Nu mai sunt dureri de picioare!

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra

prăvăliei mele de ghete moderne

din strada Lázár Vilmos (lângă administrația ziarului »Arad és Vidéke«).

Experiențele de mai mulți ani câștigate numai în ateliere renumite din patrie și străinătate, mă îndreptășesc, ca să pot într-o toată a satisfacere și pretenziunilor celor mai delicate ale on. mei mușterii.

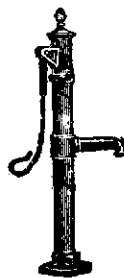
Rogând binevoitorul sprijin al on. public, sunt
cu toată stima

Duschl Ferencz fost croitor de
asociațiune, —
orthopad, păpușar pentru domni și doamne.

Serviciu prompt!

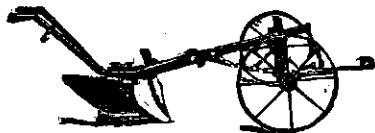
Prețuri moderate!

Fântâni. Pompe. Traverse.

Impletituri de sîrmă pentru garduri și sîrmă pentru acoperiș, sape, lopeți, coase și seceri. Puști și revolvere, alice și patroane.

Pluguri de fier, tăietoare și mașini de sfărmat cucuruz. Măji și cumpene.

JOH. TEDESCHI SÖHNE, Temesvár
Vorstadt Fabrik, Hauptgasse 17.

— — — Telefon Nr. 71. — — —

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocie și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorința anticiper speșele de intabulare, convertez datorțiile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

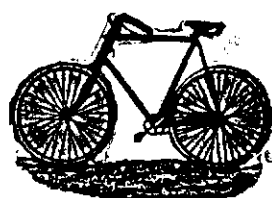
(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Bicicliștii nu mai sunt siliți a și procura biciclete ori unele părți de biciclete din Viena sau Germania, pentru că în urma legăturilor favorabile ce am, sunt în stare a ținea cu prețurile de concurență.

1 buc. bicicletă americană, ajustată complet, cu scutitor de tină, cu semnal dublu, model 1909, francată la oricare stațiune din Ungaria — Cor. 96'— La comenzi se vor plăti 16 Cor. ca anticipație, restul prin rambursă.

Bicicleta de sus, cu roți ce se învârtesc liber verit. americ. „NEW-DEPARTURE“ sau „TORPEDO“ cu oprit. dindărăt mai mult cu C. 15'—

1 buc. manta pen ru bicicliști C. 4'60

1 buc. manta de munte pentru bicie. „ 8'50

cu căptușală groasă „ 2'60

1 buc. pompă bună pentru biciclete „ 4'20

1 buc. pedale fine „ 4'50

1 buc. șea cu arc „ 20'—

Nichelarea și smălțuirea unei biciclete

Toate părțile de biciclete trebuincioase se află în depozit și se vând cu prețuri foarte moderate. Nenumărate epistole de recunoștință! Cumpărătorilor necunoscuți le expiez numai cu rambursă, drept aceea articii necorăspunzători se primesc îndărăt și la dorință restituiesc suma plătită. Comisiunile sumei totale a facturilor de 30 cor. ajunse ori întrecute se expediază francate. — Pentru toate mărfurile garantez!

Depozitul fabricii de mașini de cusut din Timișoara a lui **Ladányi Izsó, Timișoara-Cetate** Zápolygasse 1, în edificiul seminarului rom. cat. Telefon 577. FILIALE: Timișoara-Fabric, strada principală 26, vis-à-vis de farmacia Jahner Telefon 987.